

Videreutdanning i ultralyddiagnostikk

Jordmødre kan ta utdanning i ultralyddiagnostikk som fulltidsstudium ved NTNU i Trondheim. Utdanningen gir viktig teoretisk kunnskap og praktisk erfaring.

Videreutdanning i ultralyddiagnostikk for jordmødre har eksistert i 15 år og har per 2012 utdannet 160 jordmødre. Studiet ble opprettet i 1997 av Helse- og sosialdepartementet og er et studietilbud ved Det medisinske fakultet, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU). Selve undervisningen foregår ved Nasjonalt senter for fostermedisin (NSFM) på St. Olavs Hospital. Siden 2011 har studiet vært et fulltidsstudium som strekker seg over to semestre og gir 60 studiepoeng. Lenge var denne utdanningen den eneste av sitt slag i Norden, og er den eneste kompetansegivende offisielle læreinstusjon med kvalitetssikring i ultralyd innen svangerskapsomsorgen i Norge.

Ultralydstudiet har utviklet seg i takt med økende kunnskap innenfor obstetrisk ultralyddiagnostikk, utvikling innenfor ultralydteknologien og politiske føringer i forhold til bruk av ultralyd i svangerskapet. Ultralydundersøkelsen rundt svangerskapsuke 18 har gått fra å være et hett diskusjonstema om tilbudet skulle opprettholdes til å ha blitt en integrert del av svangerskapsomsorgen. Nå er det ultralyd i 1. trimester som diskuteres og flere aktører er aktive med å tilby denne undersøkelsen.

Teori og praksis

Siden ultralydstudiet ble opprettet har kvaliteten på ultralydundersøkelsene og kompetansen til ultralydjordmødrene vært i fokus. Før studiet er fullført skal studentene ha bestått flere mappeoppgaver, en skriftlig eksamen og ha utført minst 450 ultralydundersøkelser. Fullført studium sikrer at basal ultralydkunnskap er på plass i tillegg til grunnleggende praktisk erfaring. I tillegg til sin kompetanse innenfor det normale svangerskap, fødsel, barseltid og kvinnehelse har jordmødrene nå også ultralydkompetanse som er med på å individualisere og styrke omsorgen for de gravide.

Ultralydstudiet er delt inn i tre moduler som alle har

teoretiske og praktiske komponenter og hvor en veksler mellom å oppholde seg på hjemstedet og lærestedet. De første fire månedene jobber studenten alltid sammen med veileder i praksissituasjonen. Tilgang på en veileder med ultralydkompetanse på hjemstedet er derfor en forutsetning for opptak til studiet. Mappeoppgavene sørger for større forståelse for visse emner og utfordrer studentene til å framstille kvalitativt gode ultralydbilder. På slutten av studieåret får studentene en endelig praktisk evaluering før studiet avsluttes med en skriftlig eksamen.

Viktig kunnskap

Ultralydstudiet gir studentene en viktig basal kunnskap i obstetrisk ultralyddiagnostikk, som inkluderer ultralydundersøkelser i andre og tredje trimester, ultralydfysikk og apparatlære, kommunikasjon, etikk og genetikk. Det inkluderer også oppfølging av gravide hvor spesielle ultralydfunn blir gjort, for eksempel ved sykdom hos fosteret. I tillegg har studentene kunnskap om ultralyd i første trimester, gynekologi og Doppler ultralyd (blodstrømsmålinger). Gitt den basale kunnskapen vil ultralydjordmødre lett kunne tilegne seg ny, påbyggende ultralydkunnskap. Eksempler er utvidet ultralydundersøkelse av fosterhertet, som er et tilbud ved NTNU, og godkjenningkurs for å utføre ultralydundersøkelser i første trimester av svangerskapet gjennom Fetal Medicine Foundation i England. Begge disse tilleggsementene forutsetter god basal opplæring og erfaring.

Jordmødre som starter på videreutdanning i ultralyddiagnostikk har i økende grad opparbeidet seg mange studiepoeng. Et ultralydstudium som i tillegg gir 60 studiepoeng gjør at veien til en mastergrad blir kort. Det samarbeides nå med Det medisinske fakultet ved NTNU slik at både tidligere og nye studenter kan gjennomføre en mastergrad med obstetrisk ultralyd som hovedtema for masteroppgaven. ■

Av Eva Tegnander, jordmor/førsteamanuensis, Institutt for laboratoriemedisin, barne- og kvinnesykdommer, Det medisinske fakultet, NTNU